

med den unge danske Bygmester og formaade ham til at tage sit fremtidige Ophold i Wien. Her var han i Begyndelsen alt Andet end Yffens Udbylder. Keiser Ferdinand begunstigede ligesaa lidet som sin Fader Kunst og Videnskab, og Bygningsindustrien var dengang saa ringe, at fjendt Wiens Folkemængde fra 1831 til 1850 havde faaet en Tilvæxt af 100,000 Mennesker, var samtidigt Husenes Antal kun blevet forøget med 800. Ligesom imidlertid Aaret 1848 i saamange andre Henseender bevirkede en Omvæltning, saaledes ogsaa i denne. I October 1848 blev det kejserlige Loihuus stormet og tildeels plyndret af Folket, dette Sted, hvis rige Skatte allerede havde lidt saameget under de franske Invasioner. Kort Tid efter fastedes da den Plan, at oprette et storartet Stabstsement, der paa samme Tid skulde være Loihuus, Værksted og befæstet Caserne. Tolv Arkitekter blev opfordrede til at udarbejde Planer til denne Bygning, men kun sex af dem deeltog i Concurrenzen, idet de deelte sig i tre Grupper, saaledes at Professor Ludvig Förster arbejdede sammen med sin senere Svigersøn Theophilus Hansen. Regeringen antog intet af de tre indsendte Projecter, men fordeelte arbejdet saaledes mellem de Concurrerende, at Förster og Hansen bl. A. fik Waabenmuseet og Geværfabriken. Udkastet til disse Bygninger var væsentligt Hansens, og da de to Arkitekters Samarbejdet hævedes efterat Försters Fatter var død, overtog Hansen Bygningen af Waabenmuseet, ved hvilket han vandt sig Navn som Talent af første Rang.

De tydfte Kilder, hvoraf vi for en stor Deel have øst disse vore Meddelelser, vilde sætte os istand til vidtløftigt at beskrive den nævnte Bygning. Det ligger imidlertid udenfor dette Blads Raaderum at gaae ind paa en saadan Detail, og vi skulle altsaa indskrænke os til i almindelige Træk at fremhæve det Charakteristiske ved Hansens Waabenmuseum. Det er holdt i den byzantiniske Stil, saaledes som denne navnlig fremtræder i Orientens Kirker. Bygningen skal tjene to forskjellige Diemed; den skal være Waabenmagazin og Opbevaringssted for Rigets Trophæer, og begge disse Diemed udtales smukt og eiendommeligt. Seer man paa Hovedportalen, vil denne paa den ene Side ved sine store Masser, ved sine mægtige Forhold gjøre Indtryk af noget Energisk, noget Trodsigt, noget vist Bestyningsagtigt, og paa den anden Side vil dens rige Decoration og glimrende Ornamente pege henimod en saadan Rigdom og Pragt, som Bygningen er bestemt til at rumme i Vidnesbyrdene om et stort Riges Krigshæder.

Et ædelt og stort Indtryk frembringer denne dygtigt tænkte Portal, hvorigennem man begiver sig ind Vestibulen, og navnlig her og i Bygningens Trapperum udfolder sig Hansens overordentlige Talent til at benytte Farvens Virkning i Arkitekturen, hans store Gode til at lade de andre Konstarter træde tjenende til. Vestibulens Hvelvinger bæres af rigt ornamenterede Sælleknipper, om hvilke det oprindelig var bestemt at anbringe Rustninger, men denne Plads blev slutteligen benyttet til Opstilling af Statuer af de berømteste Hærførere. I disse Rum er det ogsaa at Rahl har malet sine Frescobilleder, og Maleriet og Billedhuggerkonsten have i lige Grad bidraget til at forhøje Virkningen og at frembringe et Kunstværk, som indtager en høj Rang i den moderne Arkitektur. Bygningens Midtdeel indtages af den egentlige Seirshal, der er tooghalvfjerdsindstyve Fod høj og dækket af en Kuppel. I dette grandiose Rum har Blaas malet, og dets Gallerier, hvis Diemed er at optage østerrigiske Generals Historier m. m., fremhæves som Vidnesbyrd om Arkitektens til Dels held gaende Ideerigdom med Hensyn til Ornamentation. I Sidesalene ere ligeledes Frescobilleder og Statuer, og fra dem kommer man da ind i de egentlige Waabensale.

Den Berømmelse, som Hansen vandt ved sit Waabenmuseum, er naturligtvis forøget ved de mangfoldige andre Bygninger, han senere har udført. Vi maae indskrænke os til her kun at nævne hans protestantiske Skolebygning, det her afbildede Militærhospital i Lemberg, den græske Kirke, Capellet paa den evangeliske Kirkegaard, det smukke Palais og Erkehertug Wilhelms Palais, som alle udmærke sig ved store Egenskaber. I den sidstnævnte Bygning beundrer man de sjældent smukke Forhold, den heldige Anvendelse af joniske Søiler og Bygningens hele ædle og antike Præg. I alle de nævnte Arbejder vil man finde den samme glimrende Phantasi og Sands for Farvens Samvirken med Formen.

Naar vi i det Foregaaende have døvet vidtløftigere ved Waabenmuseet, har det været for at vælge et Exempel paa Kunstnerens Løsning af en Opgave af rent ideel Natur. Naar vi dernæst skulle vælge et Exempel paa et Arbejde, der viser Hansens Talent til ogsaa at paatrykke en aldeles almindelig, i og for sig ideel Bygning et kunstnerisk Præg, kunne vi vanskeligt finde noget mere Eiendommeligt i denne Retning end Dr. Trafs Gaaard i Wien, den saakaldte „Heinrichshof“. Man vil sikkert indse, at en Arkitekt ikke let kan faae en Opgave, der mindre synes stiftet til at forherlige Konsten, end den, at skulle opføre en af Nutidens store Leicaferner. Her er ingen Enhed i Bygningens Diemed; ved Jorden og i Mezzaninen skulle Handel og Erhverv tage

Bolig, Beletagen og andet Stofværk skulle huse Bankiers, Baroner og Grever af gammel Adels, høie Embedsmænd, Rigsmænd eller Gud ved Dem, og endelig skulle tredje, fjerde og femte Etage optage Photographer, Landlæger, Søjner, Portrætmalere og andre lette Værer. Og dette forstjelligartede Indhold skal man nu give et sæt, for denne Brimmel af Mennesker skal man finde et censurert Udtryk! Hvor er vel Ideen? Ja, den maa naturligtvis ligge i en Fastholden af selve Forstjelligheden. I det Enkelte maae de specielle Forhold seer sig, men i det Hele maa man faae Indtryk af et Physiognomi, der netop viser et broget Indhold.

Den vanskelige Opgave: at bygge en saadan Caserne og dog lade Konstens Forringer seer sig, har Hansen nu løst i den ovennævnte Bygning Naar paa den ene Side denne Bygning, der er holdt i den senere Renaissance-Stil, som Hæthed gjør Indtryk af et kæmpemæssigt pragtfuldt Palads, saa vil det dog paa den anden Side ikke falde noget Menneske ind, at dette Palads skal tjene til Bolig for en enkelt Familie; man seer tværtimod strax, at her er det ikke engang Meningen, som i saamange andre Leicaferner, at en Mængde eensattede Mennesker skulle boe; nei, denne Bygning tjener paa eengang de forstjelligste Samfundskænder. Hæthed deler sig i tre, paa hinanden hvilende Hovedmasser, som udtale de tre Grupper af Bygningens Beboere. Denne Adskillelse seer paa en meget sund Maade ved Hjælp af Farven, og medens Formen strengt opretholder Sammenhængen, blive vi allerede i lang Afstand opmærksomme paa de tre store Farvemasser i de tre Afdelinger. Den første af disse Masser bestaaer af store Sandsteensflader, der bringe Indtryk af noget Solidt og Dygtigt, og igennem arkadagtige, fortløbende høie Buer, frembringes en fri og uindret Udgang for den Mængde Mennesker, som Handelsen gjør nødvendig. Den aabne og tilgængelige Indgang viser Veien til Borgerfædet, Erhvervet og Industrien, som her danne det Grundlag, ovenpaa hvilket den behagelige Nydelse, Fornemheden, hæver sig i de høiere Etager. Naar Producenterne boe ved Jorden, kan Ingen være i Tvivl om, at over disse have Consumenterne opslaaet deres luxuriøse Boliger med de røde pragtfulde Muurflader. Den tredje Etage danner egentlig kun en stor glimrende Fries, medens endelig den fjerde, der løber ud i Pavillons, bærer Bygningens luftigste, mest glimrende, men ogsaa mindst solide Afdeling. Her ere Muurfladerne endog forgyldte og udsmykkede med Frescobilleder, Figurer, Frugtstykter osv. Denne er utvivlsomt den interessanteste Afdeling; den indeholder Menneskehedenes vægkelige Deel, de forstjellige Arter og Afarter af Konfirere, som ere Himmelen nærmest. Disse Pavillons give Bygningen tillige en Afslutning, der er ligesaa smuk som original: de ere som Lokker paa dens Hoved. Medens Arkitekten opretholder de kunstneriske Forbindelser i Bygningen ved det eensartede Materiale, ved en gennemgaaende Benyttelse af Sandstenen, vil man forstaae, at han ved disse tre store forstjelligfarvede Afdelinger har opnaaet meget betydelige Fordele. Den store Ophoben af Etager, den ene ovenpaa den anden, bringes til Forglemmelse, og den tredje Afdelings Forgyldning gjør denne saa let, at den, langtfra at eirke trykkende paa Bygningen, tværtimod hæver og løfter denne.

Paa dette Sted være det os tilladt at gjøre en almindelig Bemærkning, der, som det forekommer os, vil staae i naturlig Forbindelse med Talen om den Mand, hvis Virksomhed vi her behandle. Vor Tids hele Smag har en vis Forhævelse for det Farveløse. At forbinde Form og Farve til eet organisk Hele, som den klassiske Periode altid har gjort, det vil sjældent lykkes. I vore Trætter er Graat en Grundfarve, vore vigtigste Klædningsstykker spille mellem Hvidt og Sort, og kun meget sparsomt finder man Anvendelse for de varmere, rigere Farver. Vore Værelser vise i Regelen den samme Smag. Istedetfor at vore Meubler, Tæpper, Trapperier skalde kunne slutte sig til en solid rig Grundfarve, der vilde frembringe et kraftigt Hele, er det nu som oftest Tilfældet, at de lyse, undertiden med svage Guldgirter forsynede Vægge isolere de tilstedeværende varme Farver og frembringe et Totalbillede af Uro; det er saagodt som blevet en Troesag, at jo farveløse, jo „simplere“, desto finere er Smagen. See paa vore Bygninger, om man ikke ogsaa i disse møder den samme graalige Negveirstone, der dobbelt lader os føle den mørke Himmel, medens den reiser sin seie Protest mod enhver Solstraale. See ned ad de lange Gader, om de ikke mildest talt ere kjedelige. Og see saa paa St. Marcus i Venedig — hvilken Virkning gennem den rige Farve!

Naar man saaledes hos Theophilus Hansen maae fremhæve den suldkomne Beherskelse af Stoffet, den altid konsekvente Stil og Smag, Sandisen for det Charakteristiske, den store Energi i Hjemmeførelsen af en Plan, saa maa man dog først og fremmest fastholde hans udmærkede Benyttelse af det Hjælpemiddel, som Farven yder til Forholdet af Arkitektens Virkning. Og til disse Egenskaber maae vi endnu føie et Talent, som i alt Fald har den største Betydning for en Bygmester i alle praktiske Henseender. Hansen har en eiendommelig Evne til at omdanne, til at skabe noget

Nyt af det allerede Tilstedeværende. Paa dette Talent har han aflagt Prøve i den græske Kirke i Wien, som han har opført saa at sige uden en eneste gennemgribende Forandring af hvad der allerede fandtes af Materiale. Fremdeles roses hans Udcast til en Ombygning af den gamle „Burgthor“ som et glimrende Bevis i denne Retning. I følge dette Udcast skalde der paa Ruinerne af den gamle Port reise sig en Seirsport, som vilde blive et af de rigeste Monumenter i Europa. Tæsvære have finansielle Hensyn endnu stillet sig i Wien for Udførelsen af denne Plan.

Uagtet Tydskerne sætte overordentlig megen Pris paa Hansen, ja endog tillægge ham en saadan Betydning, at de kun vilde sætte to Nutidsarkitekter, og det endda kun tildeels, ved hans Side, nemlig Alenze i München og Semper i Zürich, synes det dog som om der i den færeste Tid har reist sig en Opposition mod vor Landsmand i Regeringskredsene i Wien, idet man vil forbigaae ham ved Udførelsen af det nye Museum. Den offentlige Mening har imidlertid yttret en stærk Uvillie mod Jurys og Ministeriets Fremgangsmaade, og det er derfor vel endnu muligt, at Hansen bliver Bygmesteren. Ligesom vi ere forvishede om, at han i saa Fald vil føie nye Vidnesbyrd om sine store Evner til de tidligere, saaledes haabe vi, at han endnu længe paa den smukkeste Maade maa bringe Danmarks Navn i Erindring hos vore Sjænder. **B—h.**

Søstrene.

(Efter det Engelske.)

„Nei Elsie, hvilke yndige Blomster! Hvor har Du faaet dem fra?“ udbrod Janet frafer, idet hun loiede sig for at indaaende Bellugten af de herlige Blomster, som Søsteren holdt i Haanden.

Farven blev stærkere i Elsie's Ansigt, idet hun hurtigt svarede: „Mr. Roscoe gav mig dem; de ere fra Blomsterhuset i Elms.“

Janets mørke Dine lyste, og en stinnende rød Blot glødede paa hendes Kind; men hun lo spødf. „Hvad det Menneske dog er for en Courmager!“ sagde hun. „Jeg er overbevist om, at han troer Du er forelsket i ham. Han slog forleden Dag derpaa og lo over din Taabelighed. Han vilde rigtignok være en god Gangst for Dig! Jo, jeg talter, at blive Lady Roscoe og Gierinde af Elms! Det var et godt Coup, min kære Elsie!“

„Janet, hvor kan Du dog være saadan!“ udbrod Elsie harmfuld. „Du har ikke Lov til at fremføre disse grusomme Beskyldninger. Jeg har aldrig efterstræbt Mr. Roscoe, hverken ved Ord eller Gjerning. Det er meget ufærligt af Dig at sige Elms.“ Og med smulende Hjerte og brændende Kinder skyndte den stakkels Pige sig op paa sit Værelse, hvor hun kuffede sig inde og græd heftigt over de yndige Blomster, som dogelvis havde foraarjaget hende saamegen Glæde og Smerte.

Janet og Elsie frafer vare Halvsøstre, Døttre af den gamle General frafer. Efterat have mistet sin høire Arm og sit Helbred i Indien, var han vendt tilbage til England med sit moderløse Barn Janet; der vandt han sin smukke og blide Cousine, Mary Campbells Hjerte og ægtede hende. To Barn vare Frugten af dette Ægteskab; den ældste en Dreng, Harry, som gif i sin Faders Fodspor og paa den Tid, vor Fortælling foregaaer, var med sit Regiment i Indien, den yngste en Pige, Elsie, som havde sin Moders føde, smukke Ansigt og blide Væsen, fjendt frafernes varme Blod nu og da kunde komme i Rog ved Søsterens Stikkerier.

Janet var stinhyg paa sin smukke, indtagende yngre Søster, hvis Ynde vandt Alles Hjerte, hvilket hendes egen ualmindelige Skønhed, der var parret med Stolthed og hoomodigt Væsen, ikke maagtede. Hun blev alligevel i høj Grad beundret og søgt af Omegnens unge Herrer, som alle vare stolte af et Smil fra den yndige Miss frafer; men den eneste, hvis Gunst hun satte Pris paa, Edmund Roscoe, Landsbyens unge smukke Junker, ældste Søn af en Baronet, og Arving til den herligste Eiendom i Grovskabet, foretrak Elsie. Janets skarpe, stinhyge Dine saae det, trods den Hjertelighed, han viste mod hende og de mangfoldige Gange, hans Navn fandtes paa hendes Kort ved de forskjellige Baller i Egnen.

Der var fem Mars Forstjel paa Søstrenes Alder, og Janets mørke, udenlandste Skønhed var paa sit Hødepunkt, da den yndefulde, blomstrende Elsie begyndte at komme ud i Verden, saa at ingen af hendes forrige Beundrere forlod hende for den stille, yngre Søsters Skyld; men Janet saae kun altfor tydeligt, hvorledes Edmund Roscoes Dine ivrigt vandrede omkring i Værelset, endog medens han hilste paa hende, og hvorledes Glæden straaede ud af dem, naar de hvilede paa Elsie's lette, ungdommelige Stabning. Ja, Janet saae alt Dette, og vidste, at den Mand, hun elskede med hele sin lidenskabelige Naturs Dybde og med hele sin Stoltheds og Værgjerrigheds Styrke, ikke brød sig Noget om hende, naar hendes Søster var tilstede, og Janet fattede den grusomme Beslutning, at Elsie ikke skulde vinde ham; hun vilde vinde